

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยทางการสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤต" มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง และทัศนคติที่มีต่อการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤต
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง ทัศนคติที่มีต่อการเมือง และ
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้กับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤต

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One-shot study) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธี Area Sampling แบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครออกเป็น 50 เขต และใช้วิธีสุ่มแบบ Stratified Sampling ซึ่งแบ่งเขต 50 เขตออกเป็น 6 กลุ่ม จากนั้นทำการเลือกเขตตัวอย่างโดยใช้วิธี Cluster Sampling โดยการเลือกเขตจากกลุ่ม ๆ ละ 2 เขต รวมเป็น 12 เขต แล้วจึงทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธี Accidental Sampling อีกครั้ง เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากชุมชนในเขตที่เลือกมาอีกครั้ง โดยเน้นชุมชน ที่สาธารณะ เช่น ห้างสรรพสินค้า จากนั้น ได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปทำการประมวลผลและวิเคราะห์ผล

ทางด้านวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลส่วนตัว และวัดค่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง ทัศนคติที่มีต่อการเมือง และเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมือง ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้ ค่าสถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์ โดยผ่านการประมวลผลจากโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 400 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนิสิต และนักศึกษา ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน

2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างมีการพูดคุยเรื่องการเมืองกับคนในครอบครัวและเพื่อนมากที่สุด ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจอยู่ในระดับปานกลาง โดยสื่อเฉพาะกิจที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับมากที่สุด คือ โฆษณาทางโทรทัศน์

3. ความรู้ทางด้านการเมือง

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ทางด้านการเมืองไทยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สูงสุดในเกณฑ์สูง ได้แก่ ความรู้เรื่องวาระในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พ.ร.บ.การเลือกตั้ง เรื่อง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การเลือกตั้งแบบใหม่ และหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งเป็นเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด

4.ทัศนคติที่มีต่อการเมือง

กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการเมืองในเชิงลบ ซึ่งโดยรวมมีความเห็นว่าผู้นำทางการเมืองยังขาดความรู้ความสามารถและผลงานที่โดดเด่นเป็นที่ยอมรับ และนักการเมืองส่วนใหญ่ใช้เงินในการเลือกตั้งเป็นจำนวนมากและมักใช้ตำแหน่งในการถนอมทุนคืน แสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ของตน ไม่ทำงานกันอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาบ้านเมืองทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายการเมือง และกระบวนการทางการเมืองไม่มีความโปร่งใส

5. เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมือง

เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์การตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองโดยพิจารณาจากจริยธรรมทางการเมืองมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต ความรับผิดชอบ และความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง รองลงมา คือ เกณฑ์ด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านพรรคการเมือง ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยทางการสื่อสารด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง และทัศนคติที่มีต่อการเมืองมีความสัมพันธ์กับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤต

การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง และทัศนคติที่มีต่อการเมืองของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤต ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง และทัศนคติที่มีต่อการเมืองแตกต่างกัน

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ความรู้ทางด้านการเมือง กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และการศึกษา ต่างกัน มีความรู้ทางด้านการเมืองต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความรู้ทางด้านการเมืองไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ทัศนคติที่มีต่อการเมือง กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการเมืองต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีทัศนคติต่อการเมืองไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 3 ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ของประชาชนที่แตกต่างกันจะมีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤตแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤต (พิจารณาโดยภาพรวม) ไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1.1 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้
หญิง	18-25 ปี	ปริญญาตรี	นักเรียน นิสิต และนักศึกษา	ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน

1.2 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ

สื่อ	ระดับ	การเปิดรับข่าวสาร
สื่อมวลชน	ปานกลาง	โทรทัศน์
สื่อบุคคล	ปานกลาง	คนในครอบครัวและเพื่อน
สื่อเฉพาะกิจ	ปานกลาง	โฆษณาทางโทรทัศน์

1.3 ความรู้ทางด้านการเมือง

ระดับ	ความรู้ทางด้านการเมือง
ปานกลาง	วาระการดำรงตำแหน่งของส.ส., พ.ร.บ. การเลือกตั้ง, การเลือกตั้งแบบใหม่, หัวหน้าพรรคฯ

1.4 ทศนคติของที่มีต่อการเมืองไทยในปัจจุบัน

ระดับ	ทัศนคติที่มีต่อการเมืองไทยในปัจจุบันโดยรวม
เชิงลบ	ผู้นำทางการเมืองยังขาดความรู้ความสามารถและผลงานที่โดดเด่น นักการเมืองส่วนใหญ่ใช้เงินในการเลือกตั้งจำนวนมาก แสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ของตน ไม่ทำงานกันอย่างจริงจัง และกระบวนการทางการเมืองไม่มีความโปร่งใส

1.5 เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมือง

ระดับ	เกณฑ์การตัดสินใจ	เรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อ
สูง	ด้านจริยธรรมทางการเมือง	ความซื่อสัตย์ สุจริต ความรับผิดชอบ ความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และมีสัจจะ
	ด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร	เป็นที่ยอมรับจากคนในประเทศ สื่อได้ตรงประเด็น
	ด้านบุคลิกภาพ	มีปฏิภาณไหวพริบ มีความเป็นผู้นำ
	ด้านความรู้ความสามารถ	มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองความเป็นไปได้ในสิ่งที่พูด
	ด้านพรรคการเมือง	นโยบายพรรค หัวหน้าพรรค พรรคการเมืองที่สังกัด

1.6 ข้อเสนอเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤตที่ประชาชนต้องการ

- มีคุณธรรม ยุติธรรมไม่เล่นพรรคเล่นพวก
- มีความสามารถตั้งใจในการแก้ปัญหา เข้าใจปัญหา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

- ✓ **สมมติฐานข้อที่ 1** ปัจจัยทางการสื่อสารด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง และทัศนคติที่มีต่อการเมืองมีความสัมพันธ์กับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤต

กลุ่มตัวอย่างเลือกเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ทำให้มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ส่วนใหญ่เป็นความรู้เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และสถานการณ์บ้านเมือง จึงเป็นเหตุให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายทางการเมือง และมุ่งประเด็นสนใจไปที่ตัวบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งมากกว่าพรรคการเมือง ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์การตัดสินใจด้านจริยธรรมทางการเมืองในการพิจารณาเลือกผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤตมากที่สุด และใช้เกณฑ์การตัดสินใจด้านพรรคการเมืองในการพิจารณาเลือกผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤตน้อยที่สุด

- สมมติฐานข้อที่ 2** ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกันจะมีปัจจัยทางการสื่อสารทางการเมืองแตกต่างกัน

ลักษณะทางประชากร	ปัจจัยการสื่อสารทางการเมือง	สมมติฐาน
เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้	การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน	✓
อาชีพ	การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล	✓
เพศ	การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ	✓
เพศ และการศึกษา	ความรู้ทางด้านการเมือง	✓
เพศ และอาชีพ	ทัศนคติที่มีต่อการเมือง	✓

✓ เป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

✕ **สมมติฐานข้อที่ 3** ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกันจะมีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤตแตกต่างกัน

การตัดสินใจในเรื่องใดๆ มักจะพิจารณาจากปัญหาที่เกิดขึ้น → แสวงหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ → ประเมินค่าข่าวสารเพื่อการแก้ปัญหา → กำหนดทางเลือก → ตัดสินใจตามที่ได้เลือกทางเลือกนั้น เกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างนำมาใช้พิจารณาในการตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤตไม่แตกต่างกัน เพราะประชาชนต่างก็ต้องการผู้นำทางการเมืองที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารและเป็นที่ยอมรับทั้งในสังคมและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังต้องมีบุคลิกภาพที่ดี เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีผลงานเป็นที่ยอมรับ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปไว้ข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ส่วนสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างพูดคุยเรื่องการเมืองมากที่สุด คือ คนในครอบครัวและเพื่อน และสื่อเฉพาะกิจที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด คือ โฆษณาทางโทรทัศน์

สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อจากโทรทัศน์มาก ซึ่งปกติประชาชนนิยมเปิดรับโทรทัศน์มากที่สุดในบรรดาสื่อมวลชน เนื่องจากโทรทัศน์มีคุณสมบัติเป็นสื่อที่มีภาพเคลื่อนไหว มีสีสัน และเสียงที่สามารถดึงดูดความสนใจมากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ และเป็นสื่อที่มีการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองได้รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งประเด็นนี้ เป็นที่น่าสนใจว่าแตกต่างไปจากงานวิจัยอื่นๆ ก่อนหน้านี้ อันได้แก่ งานวิจัยของ Choi and Becker (1987) ที่ชี้ให้เห็นว่าคนที่มีการศึกษาสูงจะอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำซึ่งเลือกที่จะดูโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุมากกว่า อัจฉราภรณ์ สามิภักดิ์ เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา ว่าเยาวชนมีการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือพิมพ์มากที่สุด

งานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รศ.ประสิทธิ์ ตูลยธร (2537) เรื่อง ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ ว่านักศึกษาส่วนใหญ่ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่เผยแพร่ในสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์มากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผศ.ดร.ปิยะนุช เงินคล้าย (2537) เรื่อง การสำรวจทัศนคติ และความพร้อมของประชาชนต่อการกระจายอำนาจ ว่าประชาชนในเขตเทศบาล และนอกเทศบาล จังหวัดชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์มากที่สุด และงานวิจัยของ พรทิพย์ บุญนิพัทธ์ เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 17 พ.ย. 2539 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่า สื่อมวลชนที่นักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด คือ โทรทัศน์

ส่วนการที่กลุ่มตัวอย่างมีการพูดคุยเรื่องการเมืองกับคนในครอบครัวและเพื่อนมากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการดำรงชีวิต ฉะนั้นการมีปฏิสัมพันธ์เรื่องการเมืองกับคนในครอบครัวและเพื่อนจึงสามารถเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ บุญนิพัทธ์ เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 17 พ.ย. 2539 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่า สื่อบุคคลที่นักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด คือ คนในครอบครัว และ งานวิจัยของ สุธาสินี ไกรฤกษ์ เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และพฤติกรรมการ

การเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร ว่าประชาชนมีการพูดคุยเรื่องการเมืองกับคนในครอบครัวมากที่สุด

ส่วนการที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ คือ โฆษณาทางโทรทัศน์มากที่สุด เนื่องจากในกิจการงานเมืองปัจจุบันมีการโฆษณาเพื่อรณรงค์การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของประชาชนผ่านสื่อโทรทัศน์มากขึ้น รวมไปถึงการโฆษณารณรงค์การต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงที่มีมากขึ้นด้วย

2. ความรู้ทางด้านการเมือง

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ทางด้านการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นคำถามต่างๆ แล้ว กลุ่มตัวอย่างยังตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางด้านการเมืองไทยไม่ถูก โดยเฉพาะเรื่องของนโยบายพรรคการเมืองต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเมืองว่าเป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะรับรู้ผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองของสิ่งเร้า (S - R) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ(ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรร ดังนั้น เรื่องการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของนโยบายพรรคการเมือง และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องการเมืองไทย จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับกลุ่มตัวอย่าง

3. ทศนคติที่มีต่อการเมือง

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการเมืองในเชิงลบ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่านักการเมืองส่วนใหญ่ใช้เงินในการเลือกตั้งเป็นจำนวนมากและมักใช้ตำแหน่งในการถนอมทุนคืน แสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ของตน ไม่ทำงานกันอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาบ้านเมืองทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายการเมือง และกระบวนการทางการเมืองไม่มีความโปร่งใส ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Zimbardo and Ebbesen, 1970) ว่าทัศนคตินั้นเกิดจากการรับรู้ คือ เมื่อบุคคลได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ มีประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เกิดทัศนคติต่อเรื่องนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ดังข่าวที่ปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้งในปัจจุบัน ที่มีการตรวจสอบทรัพย์สินของนักการเมืองบางท่านในเรื่องของการทุจริต การทำงานแก้ไขปัญหามันเมืองของคณะรัฐบาล เป็นต้น

4. เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมือง.

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้เกณฑ์การตัดสินใจด้านจริยธรรมทาง

การเมืองในการพิจารณาเลือกผู้นำทางการเมืองมากที่สุด ในเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต ความรับผิดชอบ และความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง รองลงมา คือ เกณฑ์ด้านสังคม และการติดต่อสื่อสาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านพรรคการเมือง ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการตัดสินใจ ของ Herbert A. Simon (1960) ในเรื่องของธรรมชาติของการตัดสินใจ กล่าวคือ การแยกแยะตัวปัญหา โดยทำการค้นหาว่าอะไรเป็นปัญหาที่แท้จริง ซึ่ง Charles H. Kepner and B. Tregoe (1965) ก็ได้เสนอว่าการตัดสินใจอยู่ที่การแยกแยะตัวปัญหาที่แท้จริงออกมาให้ได้ จากนั้นจึงเริ่มหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ ทำการประเมินข่าวสารที่ได้ กำหนดทางเลือก และทำการตัดสินใจเลือกทางเลือก โดยในที่นี่จะมีสถานการณ์เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจด้วยเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤตมีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสังคมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง การศึกษารวมไปถึงปัญหาของบ้านเมืองที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะเรื่องการทุจริต ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นปัญหามานาน ทำให้ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤตเช่นนี้ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ด้านจริยธรรมทางการเมือง ในเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริตมากที่สุด

การอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 : ปัจจัยทางการสื่อสารด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง และทัศนคติที่มีต่อการเมืองมีความสัมพันธ์กับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤต

จากการวิจัย พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง และทัศนคติที่มีต่อการเมืองมีความสัมพันธ์ปานกลางกับการใช้เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมือง โดยเฉพาะสื่อมวลชน และสื่อบุคคล ซึ่งสื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในเรื่องราวสาธารณะ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ประเด็นปัญหาสาธารณะ จากหลักฐานการวิจัยของ Chaffe Ward and Tintor แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนสามารถทำให้เกิดความรู้ทางการเมืองในหมู่นักศึกษาในระหว่างการรณรงค์หาเสียงการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 1968 ได้ นอกจากสื่อมวลชนแล้ว Elihu Katz Paul and Lazarsfeld (1955) ได้ศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลว่ามีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดและการตัดสินใจ จะเห็นได้ว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองนั้นก่อให้เกิดความรู้ทางการเมืองในเรื่องต่างๆ โดยเป็นการเลือกเปิดรับในประเด็นข่าวสารเป็นส่วนใหญ่ เช่น ข่าวสารที่เป็นกรรณการรายวัน และเป็นกรณีเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (hot issue หรือ special event) และอีกทั้งมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในรูปแบบสารคดี หรือ บทวิเคราะห์ วิจัยที่สอดแทรกความรู้ทางการเมืองเป็นหลัก แต่

การนำเสนอข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยนั้น ในเรื่องเนื้อหาทางการเมืองนั้นยังมีน้อย จึงทำให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ส่วนใหญ่เป็นความรู้เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และสถานการณ์บ้านเมือง จึงเป็นเหตุให้กลุ่มเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายทางการเมือง เกิดทัศนคติทางด้านลบต่อการเมือง ซึ่งทัศนคตินั้นเกิดจากการเรียนรู้ (Learning) รับรู้ (Perception) จากแหล่งทัศนคติ (Source of Attitude) ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย และที่ทำให้คนเกิดทัศนคติที่สำคัญคือ (Zimbardo and Ebbesen, 1970)

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางที่ดีหรือไม่ดีจะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน
2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication With others) จะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้เช่น พนักงานที่ได้ติดต่อหรือสัมมนากับเจ้าหน้าที่ของโรงงานจะเกิดทัศนคติต่อการกระทำต่างๆ ตามที่เคยรู้มา
3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่น ทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น เด็กที่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ จะเลียนแบบแสดงท่าทางในการชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามมาด้วย อาจจะเป็นเลียนแบบผู้นำความคิด นักแสดง ผ่านสื่อต่าง ๆ ก็ได้
4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติบางอย่าง เกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานที่สังกัด

จึงเป็นเหตุทำให้ประชาชนมุ่งประเด็นสนใจไปที่ตัวบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งมากกว่าที่จะสนใจในเรื่องของนโยบายพรรค ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์การตัดสินใจด้านจริยธรรมทางการเมืองในการพิจารณาเลือกผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤตมากที่สุด เนื่องจากประสบการณ์ที่ผ่านมาซึ่งรวมถึงข่าวสารที่นำเสนอออกมาเผยแพร่ส่วนใหญ่เป็นข่าวเกี่ยวกับการทุจริตทางการเมือง นักการเมืองส่วนใหญ่ในสายตาของประชาชนยังขาดคุณสมบัติด้านจริยธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต และความมีสำนึก และใช้เกณฑ์การตัดสินใจด้านพรรคการเมืองในการพิจารณาเลือกผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤตน้อยที่สุด

สมมติฐานที่ 2 ; กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง และทัศนคติที่มีต่อการเมืองแตกต่างกัน

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

- กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนต่างกัน โดยเพศชายมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร(ปรมะ สตะเวทิน,2533) ที่ว่า เพศชายจะให้ความสนใจในเรื่องข่าวสารทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

- กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร(ปรมะ สตะเวทิน,2533) ที่ว่า โดยส่วนใหญ่วัยรุ่นจะเปิดรับสื่อเพื่อความบันเทิงมากกว่าการเปิดรับข่าวสารเพื่อความรู้ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เป็นวัยรุ่นอายุระหว่าง 18 – 25 ปี จึงมีความรู้ทางด้านการเมืองในระดับปานกลาง

- กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร (ปรมะ สตะเวทิน,2533) ที่ว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะเปิดรับสื่อมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

- กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเจ้าของกิจการส่วนตัวและค้าขาย และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและธนาคาร มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเจ้าของกิจการส่วนตัว ค้าขาย นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร(ปรมะ สตะเวทิน,2533) ที่ว่า คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง มักต้องการข่าวสารเพิ่มมากขึ้น

- กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร (ปรมะ สตะเวทิน,2533) ที่ว่า ผู้ที่มีรายได้สูงมักมีการเปิดรับสื่อมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ

- ด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

- ด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจต่างกัน เป็นไป

ตามสมมติฐาน โดยเพศหญิงจะมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร(ปรมะ สตะเวทิน,2533) ที่ว่า เพศหญิงจะมีเวลาในการเปิดรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

- ด้านความรู้ทางด้านการเมือง กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและการศึกษา ต่างกัน มีความรู้ทางด้านการเมืองต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

- กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ทางด้านการเมืองต่างกัน โดยเพศชายจะมีความรู้มากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร(ปรมะ สตะเวทิน,2533) ที่ว่า เพศชายมีความรู้ทางด้านการเมืองมากกว่าเพศหญิงเนื่องจากเพศชายจะสนใจข่าวสารทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

- กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความรู้ทางด้านการเมืองต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ทางด้านการเมืองดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร(Charles K. Atkin, 1973) ที่ว่า ข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจ หรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับเพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่งๆ ได้มีการเลือกรับสื่อที่นั้นเกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่างๆ ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านจิตใจ และองค์ประกอบทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี ลักษณะทางประชากร ตลอดจนสถานการณ์ทางสังคม

- กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความรู้ทางด้านการเมืองไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

- ด้านทัศนคติที่มีต่อการเมือง กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการเมืองต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

- กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการเมืองต่างกัน โดยเพศหญิงจะมีทัศนคติต่อการเมืองทางลบมากกว่าเพศชายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร (ปรมะ สตะเวทิน,2533)ที่ว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม ทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของสองเพศไว้ต่างกัน

- กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มี

อาชีพเจ้าของกิจการส่วนตัว และค้าขาย จะมีทัศนคติต่อการเมืองด้านลบมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Newcomb, 1954) ที่ว่า คนที่มีอาชีพต่างกัน ย่อมมองโลก มีแนวคิด มีอุดมการณ์ มีค่านิยมต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไป

- กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีทัศนคติต่อการเมืองไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 : กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกันจะมีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤตแตกต่างกัน (พิจารณาโดยภาพรวม)

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน จะมีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤตไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจในเรื่องของขั้นตอนของการตัดสินใจ (Herbert A. Simon , 1960) คือคนเราจะตัดสินใจในเรื่องใดๆ มักจะพิจารณาจากปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นจึงทำการแยกแยะปัญหา แสวงหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ ประเมินค่าข่าวสารเพื่อการแก้ปัญหา หลังจากนั้นจึงกำหนดทางเลือก และทำการเลือกตามความเหมาะสมในการแก้ปัญหา นั้นๆ สุดท้ายจึงตัดสินใจตามที่ได้เลือกทางเลือกนั้น ซึ่งนอกจากที่กล่าวมาแล้วยังต้องคำนึงถึงสถานการณ์เป็นตัวกำหนดทางเลือกนั้นๆ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะวิกฤต ที่ว่า สภาวะความตื่นตระหนกที่เกิดขึ้นจากเงื่อนไขบางอย่างที่เกิดขึ้นจากการแก้ไขปัญหา เช่นปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การตัดสินใจของรัฐบาลที่มีผลต่อประชาชน การจลาจล ความวุ่นวายทางสังคม สภาพความตื่นตระหนกที่เกิดขึ้นมีผลต่อการรับรู้ข่าวสาร ความต้องการข่าวสาร และการกลั่นกรองข่าวสารในระดับปานกลาง ดังนั้นไม่ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความแตกต่างกันในด้านลักษณะทางประชากร แต่เกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างนำมาใช้พิจารณาในการตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤตจึงไม่แตกต่างกัน เพราะประชาชนต่างก็ต้องการผู้นำทางการเมืองที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารและเป็นที่ยอมรับทั้งในสังคมและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังต้องมีบุคลิกภาพที่ดี เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีผลงานเป็นที่ยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

งานวิจัยครั้งนี้เป็นก้าวแรกของความพยายามของนักนิเทศศาสตร์ที่มองภาพรวมของการเมืองไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีการพัฒนาการเมืองไทยในลักษณะที่เป็นไปตามข้อเท็จจริงของสังคมเพื่อให้เกิดปฏิริยาโต้กลับ (Feedback) ที่เป็นรูปธรรม จากการศึกษาวิจัยในเรื่องปัจจัยทางการสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤตในครั้งนี้ ทำให้เกิดวิสัยทัศน์มองภาพรวมของการเมืองไทยชัดเจนขึ้นโดยเฉพาะด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง ทักษะคิดที่มีต่อการเมือง และเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤต สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจ และความตระหนักถึงบทบาททางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ว่ามีการใช้เกณฑ์การตัดสินใจด้านจริยธรรมในการเลือกผู้นำทางการเมืองมากที่สุด โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตของผู้นำทางการเมือง นอกจากนี้ยังพบตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง ทักษะคิดที่มีต่อการเมือง และเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤตที่แตกต่างของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางที่จะพัฒนาการเมืองของประเทศต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการส่งเสริมให้มีแผนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง หรือปรับปรุงการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือ แม้กระทั่งข้อมูลข่าวสาร และรายละเอียดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายของพรรคการเมืองผ่านสื่อที่ประชาชนเปิดรับมากที่สุด ได้แก่ สื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กระบวนการและวิธีการเลือกตั้ง เช่น กระทรวงมหาดไทย กรมประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการการเลือกตั้ง องค์กรกลาง ฯลฯ ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชนให้มากขึ้น หลากหลายขึ้น ถี่ขึ้น ดังเช่น การรายงานข่าวประจำวันผ่านสื่อโทรทัศน์ การสอดแทรกสาระน่ารู้เกี่ยวกับการเมืองระบบใหม่ในรายการวิทยุ และในคอสม์นการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์

2. เนื่องจากประชาชนมีความสับสนในวิธีการเลือกตั้งแนวใหม่ ควรเผยแพร่ข้อมูลด้านนี้ให้ประชาชนรับทราบ และมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนให้เกิด

ความชัดเจนในวิธีและกระบวนการเลือกตั้งก่อนมีการเลือกตั้งในระบบจริง เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนอย่างแท้จริง

3. จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงประชาชนตระหนักในเรื่องจริยธรรมการเมือง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการงานเมืองทั้งหมดได้ตระหนักว่าสิ่งที่ประชาชนพิจารณาในเรื่องคุณสมบัติของผู้นำทางการเมืองในภาวะวิกฤตนั้นเน้นเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต สัจจะ ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาประเทศ และสื่อมวลชนควรเผยแพร่ข้อมูลนี้ให้ประชาชนได้รับทราบถึงความดีงาม คุณธรรม จริยธรรม ยกย่องผู้นำทางการเมืองที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและมีจริยธรรมทั้งส่วนตัวและส่วนรวม โดยคำนึงถึงภาพพจน์และชื่อเสียงของประเทศชาติในระดับนานาชาติด้วย และให้สื่อมวลชนสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนว่าได้มีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำทางการเมืองในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและอยู่บนบรรทัดฐานที่ดีของระบบการเมืองของชาติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเชิงเจาะลึกเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารทางการเมือง การสำรวจประชามติเกี่ยวกับผลการตัดสินใจในการเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการสื่อสารเพื่อพัฒนางานการเมือง

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยทางการสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองในลักษณะเดียวกันนี้กับประชาชนในจังหวัดอื่นๆ หรือในภาคอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารสอดคล้องกับความต้องการข่าวสารของผู้รับสารที่อยู่ในพื้นที่ต่างกัน เพื่อตรวจสอบว่าผลงานวิจัยในครั้งนี้แตกต่างจากข้อมูลของจังหวัดอื่น หรือภาคอื่นหรือไม่

3. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองไทยเพิ่มเติมในเชิงสร้างเสริมทัศนคติและพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ของนักการเมือง เพื่อคงไว้ซึ่งจริยธรรม คุณธรรม ความดีงาม และผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติเป็นหลัก และควรมีการศึกษาถึงกลยุทธ์การสื่อสารในการเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองแต่ละพรรคว่าวางแผนกลยุทธ์ทางการสื่อสารอย่างไร เพื่อประโยชน์ของการพัฒนางานการเมืองของพรรคการเมืองและประเทศชาติโดยรวม